

WIELKIE
PYTANIA

GRZEGORZ
SZYMANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii zakres rozszerzony dla szkoły ponadpodstawowej (LO, Technikum)

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Wybrane spory etyczne.

Klasa / czas trwania lekcji:

klasa IV, czas 2x45 min

Cele:

Uczeń:

- a) definiuje terminy związane z realizmem i antyrealizmem;
 - b) analizuje argumenty w sporze o sposób istnienia wartości moralnych;
 - c) zajmuje stanowisko w sporze o sposób istnienia wartości moralnych (realizm – antyrealizm).
- Uwaga do celów: Temat ten zawiera łącznie 4 spory etyczne i program przewiduje ich realizację w 8-godzinny blok. Scenariusz dotyczy jednej lekcji (2-godzinnej). Pozostałe powinny być poprowadzone w analogiczny sposób.

Pytanie kluczowe: Czy wartości moralne istnieją realnie?

Metody/Techniki/Formy pracy

Debata oksfordzka. Debaty przygotowane z wyprzedzeniem, prowadzone przez zmieniające się grupy uczniów, tak, by każdy wziął aktywny udział w którejś z debat.

Konieczne przygotowanie do debaty – tematyka musi być zadana wcześniej.

Wykorzystanie metody odwróconej lekcji – z wykorzystaniem uczniów szczególnie zdolnych (funkcja spikera, liderzy koalicji i opozycji).

Środki dydaktyczne:

- opcjonalnie można wykorzystać 3-4 komputery z dostępem do Internetu lub sprzęt własny uczniów (smartfony). Jeżeli nie korzystamy z pomocy Internetu, niektóre materiały można wcześniej wydrukować.

Opis przebiegu lekcji:

- a) Zapisujemy na tablicy NaCoBeZU: Wiem, czym jest realizm; Wiem, czym jest antyrealizm.
- b) Zmiana konfiguracji sali lekcyjnej na dostosowaną do debaty oksfordzkiej.
- c) Dzielimy uczniów na 3 grupy (zgodnie z zasadami debaty). Wykorzystanie uczniów szczególnie zdolnych (funkcja spikera, liderzy koalicji i opozycji).

- d) Zanim przystąpimy, polecamy wykonać websearching (komputery lub własne smartfony) – spór o realizm wartości moralnych – uczniowie znajdują je i wypisują na tablicy.
- e) Debata zgodnie z zasadami. Zapisujemy wnioski wygranej drużyny. W debatę ingerujemy tylko w razie absolutnej konieczności.
- f) Zgodnie z zasadami konstruktywizmu, uczniowie sami formułują wnioski.
- g) Oceniamy pracę w debacie i samodzielne wnioski.

Komentarz metodyczny

Zajęcia zostały przygotowane zgodnie z założeniami konstruktywizmu (patrz: program s. 2-3 i bibliografia). Debata może przynieść różne skutki. Zmiana konfiguracji sali lekcji na przygotowaną do debaty (trzy stanowiska i miejsce dla publiczności) – w razie trudności warto pomyśleć o wykorzystaniu sali gimnastycznej, auli, stołówki. Uczniowie powinni być wcześniej zaznajomieni z zasadami debaty oksfordzkiej, inaczej trzeba poświęcić na to jeszcze jedną lekcję. Zasady debaty:

W debacie oksfordzkiej istnieje podział na 2 grupy: Propozycję i Opozycję.

Przedstawiciele Propozycji mają argumentować za tezą, Opozycji – przeciwko. Liczba osób w obu grupach powinna być równa (4 osoby)- 4 mówców po stronie Propozycji, 4 mówców po stronie Opozycji:

- Pierwsi mówcy (czasem nazywane liderami) mają za zadanie zdefiniować tezę debaty oraz podać kilka najważniejszych argumentów.
- Drugi mówcy mają za zadanie podać nowe argumenty rozszerzając stanowisko strony, mogą także odnieść się do wypowiedzi oponentów.
- Trzeci mówcy mają za zadanie przede wszystkim podważyć argumentację strony przeciwnej.
- Czwarcy mówcy mają za zadanie przede wszystkim podsumować całą argumentację swojej strony, mogą ewentualnie podać dodatkowe argumenty.

W debacie uczestniczy także publiczność. Może zadawać pytania. Może też decydować o wynikach debaty poprzez głosowanie. Strony siedzą naprzeciw siebie. Marszałek (bezstronny, dba o prawidłowy przebieg), przewodniczy debacie.

Uczniowie z SPE biorą czynny udział w debacie. Ograniczenia w tym przypadku dotyczą tylko czasu pracy (zwłaszcza przygotowania), pomocy nauczyciela w odczytywaniu poleceń itp. Dla uczniów z SPE udział w debacie może mieć inny charakter (np. publiczność). Podobnie powinno być przy ewaluacji zajęć uczniów z SPE i ich ocenie, traktowanej indywidualnie (może być przesunięta w czasie).

Bibliografia:

Kasprzyk Zuzanna (2009), Realizm moralny a realizm wewnętrzny. Zastosowanie koncepcji realizmu wewnętrznego Hilarego Putnama w metaetyce, [w:] Filozofia Nauki Rok XVII, 2009, Nr 2(66)